

Villedende matpriser

Prisen på mat får mye oppmerksomhet. Selv om matprisene gikk ned i november og desember har prisen på mat og alkoholfrie drikkevarer økt mer en konsumprisindeksen (KPI) det siste året. Etterlatt inntrykk er at matprisene i Norge er spesielt høye, men er egentlig maten i Norge spesielt dyr?

Mads Svennerud, Seniorrådgiver ved NIBIOs avdeling for landbruksøkonomisk analyse

Kristian Olai Berg, rådgiver ved NIBIOs avdeling for landbruksøkonomisk analyse

Et mer nyansert bilde på om maten har blitt dyrere eller billigere kan være å se på utviklingen over lengre tid. Ifølge [SSBs](#) KPI vokter gikk litt over 20 prosent av husholdningenes utgifter til mat og alkoholfrie drikkevarer (heretter kalt mat) i 1979. I dag er andelen litt under 12 prosent.

Om en husholdning skal bruke 10 000 kroner i 2025, går om lag 1200 kroner til mat, mens resten går til andre varer, slik som bolig, helsetjenester, transport og klær. Skrut man tiden tilbake til 1979 brukte man cirka 2000 kroner på mat.

Dette betyr at mat, relativt sett, og sammenliknet med andre konsumutgifter, er blitt billigere.

Hva så med andre land?

Ifølge [Eurostat](#) er andelen av husholdningsbudsjettet som går til mat større i land som Bulgaria, Latvia og Romania. Her utgjør andelen over 20 prosent. I motsatt ende av skalaen finner man Irland, Luxembourg og Sveits, der andelen av konsumet som går til mat er under 10 prosent.

I EU, sett under ett, er andelen som går til mat litt over 13 prosent. Sammenliknet med våre nordiske naboer Sverige, Finland og Danmark, er konsumandelen som går til mat drikkevarer høyere i disse landene enn her hjemme i Norge.

Tross økt kjøpekraft og reallønnsvekst; det faktum at nordmenn i gjennomsnitt bruker en relativt lav andel på mat sammenliknet med andre land, betyr imidlertid ikke at maten i Norge er billig – i alle fall ikke for alle.

Ifølge SSBs lønnsstatistikk hadde de med 25 prosent lavest inntekt en gjennomsnittlig månedslønn på 37 000 kroner i 2024. De med 25 prosent høyest inntekt hadde en gjennomsnittlig månedslønn på 92 400 kroner. Om begge grupper bruker 10 000 kroner på mat hver måned, utgjør kostnaden til mat 27 prosent for de lavtlønnede, og 11 prosent for gruppen som tjener mest.

Så selv om kjøpekraften har blitt betydelig bedre fra 1979 og frem til i dag, er det mange som likevel opplever matprisene som høye.